

Nr 188.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till viss ändring i gällande tulltaxa m. m.; given Stockholms slott den 30 mars 1940.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Fritiof Domö.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 30 mars 1940.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Domö, anmäler efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena samt chefen för finansdepartementet vissa frågor om ändring i gällande tulltaxa med mera samt anför därvid följande:

Damhattar. För hattar, ej av pälsverk, även halvfärdiga, andra än damhattar, monterade med blommor eller plymer, utgår enligt tulltaxerubrikerna nr 630—632 tull i enlighet med följande uppställning:

	av annat ämne (än oljad vävnad eller vara, innehållande silke eller gulddragartråd):	
630	ogarnerade; ävensom mössor, sydda av flätor, hänförliga till nr 358, samt s. k. filtstumpar	1 st. —: 50
	andra slag:	
631	försedda med garnering eller montering av varor, innehållande silke	1 st. 1: —
632	andra	1 st. —: 75

I överensstämmelse med beslut av 1934 års riksdag utfärdade Kungl. Maj:t den 22 juni 1934 förordning (nr 371) med ytterligare tillägg till gällande tulltaxa, innefattande bland annat tilläggstullar för tiden 1 juli 1934—30 juni 1937 å vissa slag av garnerade och ogarnerade damhattar. Genom förordning den 18 juni 1937 (nr 494) med ytterligare tillägg till gällande tulltaxa hava jämlikt beslut av 1937 års riksdag berörda tilläggstullar erhållit förlängd giltighet för tiden till och med den 30 juni 1940. Tilläggstullarna utgå enligt följande grunder:

Tulltaxe- nr	Statistiskt nr	V a r u s l a g	Tilläggstull kronor
		Hattar, ej av pälsverk, andra än herrhattar, även halvfärdiga: — — — — — andra slag: — — — — — av annat ämne: ogarnerade, med undantag av s. k. stråstumpar och capeliner..... 1 st.	—: 50
ur 630	ur 1194— 1196	andra slag: försedda med garnering eller montering av varor, innehållande silke..... 1 st.	—: 75
ur 631	1198: 2 ur 1199— 1200	andra 1 st.	—: 75
ur 632	ur 1201— 1203		

I skrivelse den 13 november 1939 har *Sveriges damhattfabrikanters förening* anhållit om vidtagande av åtgärder för ytterligare förlängning av giltighetstiden för ifrågavarande tilläggstullar.

Till stöd härför har föreningen åberopat en vid ansökningen fogad utredning, avseende marknads- och produktionsförhållandena för damhattar åren 1936—1938. I utredningen göres sammanfattningsvis gällande, att de år 1934 införda tilläggstullarna visserligen förmått i viss mån hejda importen av varuslagen i fråga men dock ej tillräckligt för att bringa den inhemska tillverkningen upp till den storlek den hade år 1930. Räntabiliteten hos dithörande företag hade icke på långt när kunnat nå den för den svenska industrien i allmänhet såsom skälig ansedda, även om tilläggstullarna syntes hava förhindrat ett fullständigt sammanbrott av den inhemska industrien på området. Nettotullskyddet för denna industri vore trots tilläggstullarna alltfjämt jämförelsevis obetydligt.

Kommerskollegium och *generaltullstyrelsen* hava den 24 januari 1940 efter remiss gemensamt yttrat sig över ansökningen samt därvid med hänsyn till den av föreningen förebragta utredningen samt jämväl till rådande onormala förhållanden på den internationella handelns område funnit skäligt förorda åtgärder för att berörda tilläggstullar fortfarande måtte bliva gällande i tre år från och med den 1 juli 1940.

På skäl ämbetsverken anfört förordar jag en förlängning av giltighets- *Departements-*
tiden för ifrågavarande tilläggstullar till och med den 30 juni 1943. *chefen.*

Fajans- och porslinsvaror. Nu gällande tullar å de för den inhemska porslinsindustrien mest betydande tillverkningarna av fajans- och porslinsvaror utgå enligt följande grunder:

Tulltaxe- nr	Statistiskt nr	V a r u s l a g	Tull för 100 kg kronor	Tilläggstull för 100 kg kronor
		Fajans- och porslinsvaror, ej särskilt nämnda:		
		— — — — —		
		andra slag:		
		av äkta porslin:		
		vita eller enfärgade:		
693	{1282	för hushållsbruk N	30: —	15: —
	{1283	andra N	30: —	
		två- eller flerfärgade eller för- gyllda, försilvrade eller på annat likartat sätt dekore- rade:		
694	{1284	för hushållsbruk N	60: —	15: —
	{1285	andra N	60: —	
		av fajans (oäkta porslin), härun- der inbegripna krukmakargods och andra lervaror, ej särskilt nämnda; ävensom kakel och kakelugnsornament:		
		vita eller enfärgade:		
695	{1286	för hushållsbruk N	10: —	10: —
	{1287	andra N	10: —	
		två- eller flerfärgade eller förgyllda, försilvrade eller på annat likartat sätt deko- rerade :		
696	{1288	för hushållsbruk N	16: —	9: —
	{1289	andra N	16: —	

Tilläggstullarna, vilka, såsom framgår av de anförda uppgifterna, endast avse artiklar för hushållsbruk, fastställdes i fråga om varor av äkta porslin (statistiska nr 1282 och 1284) enligt förordningen den 22 juni 1934 (nr 371) med ytterligare tillägg till gällande tulltaxa och beträffande fajansvaror (statistiska nr 1286 och 1288) enligt kungörelsen den 31 maj 1935 (nr 226) angående tillägg till nämnda förordning till en början intill utgången av juni 1937 men hava genom förordningen den 18 juni 1937 (nr 494) med ytterligare tillägg till gällande tulltaxa erhållit fortsatt giltighet för tiden till och med den 30 juni 1940.

I skrivelse den 21 mars 1940 har nu kommerskollegium upptagit frågan om förlängning av ifrågavarande tilläggstullar. Kollegium har därvid över-

lämnat ett yttrande från Sveriges kemiska industrikontor, som i sin ordning inhämtat yttranden från Aktiebolaget Gustavsbergs intressenter samt verkställande direktören i Aktiebolaget Rörstrands Porslinsfabriker, vari hemställts om förlängd giltighetstid för tilläggstullarna.

Sveriges kemiska industrikontor lämnar en sammanställning av importen under åren 1932—1938 av varor, hänförliga under de statistiska nummer, varå ifrågavarande tilläggstullar utgå. I anslutning därtill framhåller industrikontoret, att importen av till nr 1288 hänförliga varor under januari—september 1939, att döma av redovisade kvantitetssiffror, visat en kraftig ökning i jämförelse med importen under motsvarande period ett år tidigare. I fortsättningen anför industrikontoret i huvudsak följande:

Det förefunnes alltså en för de inhemska tillverkarna synnerligen besvärande konkurrens, trots att de inhemska fabrikerne de senaste åren undergått en mycket genomgripande rationalisering, så att de nu finge anses höra till de modernaste i Europa. Det största svenska företaget hade för år 1938 redovisat ett underskott av över 176,000 kronor, oaktat några avskrivningar ej gjorts å anläggningarna. Även för 1939 hade en förlust uppstått å rörelsen. Efter krigets utbrott hade köplusten för porslins- och fajansvaror inom landet minskats så kännbart, att bland annat nämnda företag tvingats väsentligt förkorta arbetstiden. Ett slopande av tilläggstullarna skulle, där est importen ej på annat sätt hämmades, säkerligen föranleda, att en betydande del av arbetarna måste avskedas. Industrikontoret ville slutligen starkt framhålla, att en ökning av de utländska producenternas andel av avsättningen på den svenska marknaden vore mycket beklaglig ej endast med hänsyn till de närmast berörda parterna — de inhemska företagen och deras anställda — utan även på grund av den påfrestning, som en onödig import av porslins- och fajansvaror innebure för vår valutareserv. Det måste anses höra till de angelägnaste uppgifterna i nuvarande allvariga situation att tillse, att de begränsade tillgångarna på utländska betalningsmedel icke offrades för betalning av varor, som lämpligen kunde tillverkas inom landet. Industrikontoret hemställde därför, att gällande tilläggstullar måtte förbli i kraft även efter den 30 juni 1940.

Kommerskollegium framhåller för sin egen del, att den av Sveriges kemiska industrikontor förebragta utredningen syntes bestyrka, att ifrågavarande tilläggstullar alltså borde bestå. Med avseende å tiden för förlängningen tillstyrktes av kollegium, att denna bestämdes till tre år från och med den 1 juli 1940.

*Departements-
chefen.*

Behov av tilläggstullar å fajans- och porslinsvaror för hushållsbruk enligt för närvarande gällande grunder synes även mig fortfarande föreligga. Beträffande giltighetstidens längd biträder jag kommerskollegii förslag och förordar sålunda en förlängning från och med den 1 juli 1940 till och med den 30 juni 1943.

Förlängningen såväl av ifrågavarande tilläggstullar som av de under nästföregående punkt omförmälda tilläggstullarna å vissa damhattar synes lämpligen kunna ske i den formen att förordningen den 18 juni 1937 (nr 494), enligt vilken dessa tullar för närvarande utgå, gives fortsatt giltighet under nyss angivna tid.

Kamflänsar till värme- eller kylelement. De bestämmelser i gällande tulltaxa, som i förevarande sammanhang äro av intresse, framgå av följande sammanställning:

Tulltaxe- nr	Statistiskt nr		Tull för 100 kg kronor
		XV. Oädla metaller och arbeten därav.	
		<i>B. Andra oädla metaller samt arbeten därav.</i>	
		Plåtar och band:	
		av annan metall, med en tjocklek av: minst 0.2 mm:	
		hamrade, bockade, kupade, med upp- vikta kanter, skålförmiga ämnen för patrontillverkning m. m. härunder in- begripna, försedda med hål, polerade eller på annat, förut ej angivet sätt bearbetade och ej hänförliga till nr 902 (1603); ävensom utstansade plana mat- silverämnena:	
ur 901	1602	andra..... N	20: —
		Arbeten, ej särskilt nämnda:	
		andra slag:	
		av annan metall:	
		av aluminium:	
ur 929	1646: 2	andra E	50: —
		XVI. Maskiner, apparater och elektrisk materiel.	
		<i>A. Maskiner, apparater och redskap, ej elek- triska.</i>	
		kylmaskiner, kylapparater och kylskåp samt särskilt inkommande, ej särskilt nämnda delar därtill:	
ur 996	1785: 2	för hushållsbruk 100 kr.	10: —
	1785: 3	för annat ändamål 100 kr.	10: —

I skrivelse den 29 januari 1940 har *Karl Herman Nilsson med firma Fincoil, Herm. Nilsson* i Eskilstuna gjort viss framställning beträffande tullen å kamflänsar till värme- och kylelement, därvid sökanden i huvudsak anfört följande:

Sökanden hade för avsikt att i Sverige starta en för landets vidkommande helt ny tillverkning av värme- och kylelement. För att framställa sådana element måste sökanden importera pressade flänsämnen av aluminium, vilka liksom de i tulltaxan under statistiska numren 1350, 1548:1 och 1552:1 hänföra, av järn framställda radiatorerna och elementen inginge i den färdiga varan som halvfabrikat. Under det att nämnda järnvaror i tull endast betingade respektive 5, 8 och 15 öre per kilogram droge aluminiumflänsämnena en tull av 10 procent av inköpsvärdet, vilket under normala tider motsvarade närmare 50 öre per kilogram. En av sökanden gjord hemställan hos generaltullstyrelsen om ändring av en av tullkammaren i Eskilstuna verkställd tulltaxering å flänsämnena efter sist angivna grund hade icke bifallits. Tullmyndigheterna syntes nämligen hålla före att flänsämnena vore färdiga delar till kylmaskiner etc. och såsom sådana hänförliga till statistiskt nr 1785:2 och 1785:3, vilket sökanden för sin del bestrede. Sökanden gjorde nämligen gällande, att flänsämnena icke vore färdiga delar till kylapparater etc. utan i stället pressade aluminiumplåtar, vilka som sådana liksom varje annan plåt, tråd, rör etc. utgjorde råmaterial eller halvfabrikat, en sak som tydligt framginge därav att de skulle inrangeras och vidare för sitt ändamål bearbetas i av sökanden importerade maskiner. Vidare kunde dessa flänsämnen finna användning även vid framställning av värmeelement. Om de importerades för värmeelement skulle de givetvis ej kunna hänföras till statistiskt nr 1785:2 eller 1785:3 utan i stället hänföras till bearbetade plåtar under statistiskt nr 1602. Om den av tullmyndigheterna hävdade standpunkten vore riktig, syntes det i varje fall sökanden nödvändigt att en lämpligare och bättre avvägd tullbeskattning beträffande flänsämnena komme till stånd, så att det bleve möjligt för sökanden att sätta igång tillverkningen av ifrågavarande element, vilken skulle kunna giva ett för svenskt näringsliv gott resultat och tillföra landet arbetsmöjligheter och skatter. Vid nu gällande tullsats finge sökanden betala en tullavgift, som vore omöjlig att bära och som ej stode i någon som helst rimlig proportion till tullen å motsvarande artiklar av järn.

Sökanden hemställde förty, att tullen å ifrågavarande flänsämnen eller plåtar måtte fastställas att utgå med högst 20 öre per kilogram eller samma tull som utginge för sådana aluminiumplåtar, som omnämndes under statistiskt nr 1602.

Över framställningen hava kommerskollegium och generaltullstyrelsen den 14 mars 1940 efter remiss gemensamt avgivit utlåtande och därvid överlämnat införskaffat yttrande från Jern- & Metallvaru-Leverantörföreningen.

Jern- & Metallvaru-Leverantörföreningen har i huvudsak anfört följande:

Den tillverkning, som avsåges att bliva tillgodosedd bl. a. genom det ifrågavarande plåtmaterialet vore framställning av kamflänsrör för uppvärmning och kyländamål enligt en ny metod, varvid man begagnade sig av kamflänsar, vilka på särskilt sätt framställdes av aluminium och anbringades på kopparrör.

Plåtarna vore försedda med hål för att kunna påträdas kopparrören och torde närmast vara att betrakta som rördelar i enlighet med de anvisningar, som lämnades till statistiska numren 1342—1345, vilka emellertid endast av-

såge rör och rördelar, framställda av tackjärn, gjutgoods etc. Då tillverkningen av plåtarna skedde i patenterade monteringsmaskiner, kunde man möjligen även betrakta dem som råmaterial.

Då plåtarna i här ifrågavarande avseende icke kunde behandlas som rördelar, ansåge föreningen, att de vore att hänföra till statistiskt nr 1602.

Föreningen hölle sålunda före att det vore oriktigt att hänföra plåtarna till de statistiska numren 1785:2 och 1785:3, vilka omfattade en betydligt mera förädlad vara än som här avsåges.

Skulle det icke anses, att plåtarna utan vidare kunde hänföras till statistiskt nr 1602, förordade föreningen, att åtgärder vidtoges så att tullen för plåtarna komme att utgå med lika stort belopp som för de i nyssnämnda statistiska nr avsedda ämnena.

Kommerskollegium och generaltullstyrelsen hava i sitt utlåtande i huvudsak anfört följande:

Sökanden hade över tullkammaren i Eskilstuna importerat i framställningen avsedda varor, vilka därvid tulltaxerats såsom delar, ej särskilt nämnda, till maskiner och apparater, tulltaxenr 996 (statistiskt nr 1785:2—3), med tull av 10 procent av värdet. Sedan tulltaxeringen i fråga överklagats hos generaltullstyrelsen, hade styrelsen enligt beslut den 10 januari 1940 funnit skäl gilla densamma. De sålunda tulltaxerade varorna utgjordes enligt företedda prov av rektangulära, ur aluminiumplåt utstansade, med två eller flera hål försedda kamflänsar, avsedda att användas vid tillverkningen av kylelement (kylapparater). I de färdiga kylelementen inginge dessa varor dels såsom lamellflänsar med i huvudsak köldförmedlande uppgift, dels såsom ändflänsar med uppgift att jämväl stödja och uppbära kylslingorna. Enär flänsarna i fråga förmedelst en maskinell procedur, som ej hade samband med plåtens framställning, utstansats för sitt tillämnade ändamål och på grund härav vore att betrakta såsom färdigmanufakturade metallvaror, måste desamma i föreliggande skick anses hava förlorat karaktären av plåt. Såsom utgörande igenkännliga, i tulltaxan ej särskilt nämnda delar till kylapparater vore de under sådana omständigheter i tulltaxeringshänseende hänförliga till förenämnda tulltaxenr 996.

Flänsar av omhandlade slag kunde även komma till användning förutom i kylelement vid tillverkningen av värmeelement. Dylika för värmeelement avsedda flänsar vore emellertid icke hänförliga till tulltaxans maskingrupp utan skulle vid eventuell import komma att tulltaxeras såsom arbeten, ej särskilt nämnda, av det ämne varav de bestode, d. v. s. enligt tulltaxenr 929 (statistiskt nr 1646:2) med tull av 50 kronor för 100 kilogram.

Ämbetsverken hyste för sin del den uppfattningen, att kamflänsar av föreliggande typ lämpligen borde tulltaxeras efter ensartade grunder, oavsett om de vore ämnade för tillverkning av kylelement eller värmeelement. I betraktande därav att dylika flänsar med hänsyn till den å desamma nedlagda bearbetningen vore ganska närstående ett antal i tulltaxenr 901 upptagna varuslag, hade ämbetsverken intet att erinra mot att varorna i fråga upptoges under sistnämnda nummer, varigenom tullen å desamma skulle komma att nedsättas till 20 kronor för 100 kilogram. En sålunda vidtagen tulltaxeändring kunde enligt ämbetsverkens mening ej anses innebära svårigheter ur tullteknisk synpunkt eller medföra risk för icke avsedda verkningar i beskattningshänseende.

Under hänvisning till vad sålunda i ärendet förekommit tillstyrker jag, att kamflänsar till värme- och kylelement upptagas under tulltaxenr 901 med en tull av 20 kronor för 100 kilogram.

*Departements-
chefen.*

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma tidpunkten för ikraftträdandet av den föreslagna ändringen.

Vattenmätare. Vattenmätare hänföras i tulltaxan till nr 1065 (statistiskt nr 1947), därest de hava en genomloppsöppning av högst 40 mm, och till nr 1067 (statistiskt nr 1950), om genomloppsöppningen är större än 40 mm. I förra fallet utgår tull med 100 kronor för 100 kilogram, i senare fallet med 50 kronor för 100 kilogram.

Å vattenmätare med högst 40 mm genomloppsöppning utgår därjämte enligt den i överensstämmelse med beslut av 1939 års lagtima riksdag utfärdade förordningen den 22 juni 1939 (nr 348) med ytterligare tillägg till gällande tulltaxa tilläggstull för tiden 1 juli 1939—30 april 1940 med 200 kronor för 100 kilogram.

I skrivelse den 25 januari 1940 hava aktiebolaget Svenska Metallverken, aktiebolaget Zander & Ingeström och aktiebolaget Imo-Industri bland annat hemställt, att nyssnämnda tilläggstull måtte utsträckas att gälla även efter den 30 april 1940.

Bolagen framhålla i skrivelsen huvudsakligen följande:

De synpunkter bolagen anfört i tidigare skrivelser, vilka föranlett åsättandet av ifrågavarande tilläggstull, gällde fortfarande. Då det med säkerhet kunde förutsättas, att under de närmaste åren ingen ändring komme att inträda i de förhållanden, som föranlett tilläggstullens införande, anhölle bolagen, att förlängningen måtte avse en tidrymd av minst två år. Dessutom hemställdes, att statistiska nr 1947 måtte omarbetas i syfte att förhindra, att delar till vattenmätare kunde införas till lägre tullar än själva vattenmätaren.

Över framställningen hava *kommerskollegium* och *generaltullstyrelsen* den 9 februari 1940 efter remiss gemensamt avgivit yttrande. Ämbetsverken erinra härvid om sitt utlåtande den 27 april 1939 över bolagens föregående framställning i ämnet samt framhålla vidare i huvudsak följande:

De skäl, vilka i berörda utlåtande anförts, ansåge ämbetsverken fortfarande vara tillfinnandes, varför ämbetsverken tillstyrkte, att ifrågavarande tilläggstull utsträcktes att gälla jämväl efter den 30 april 1940. Mot en föreslagen giltighetstid av två år hade ämbetsverken icke funnit skäl till erinran. Beträffande önskemålet att statistiska nr 1947 måtte omarbetas i fråga om delar till vattenmätare ville ämbetsverken framhålla, att, såvitt kunnat utrönas, någon import av sådana delar, i avsikt att inom landet sammansättas och där försäljas, efter tiden för tilläggstullens införande icke förekommit. Därjämte föreskrevs i 2 § c) tulltaxeförordningen, att sammansatt vara, som vore i taxan särskilt nämnd, skulle, även om den infördes i söndertaget skick, tulltaxeras enligt vad i taxan stadgades beträffande den sammansatta varan. Med hänsyn därtill vore enligt ämbetsverkens åsikt ytterligare bestämmelser i berörda avseende icke för närvarande av behovet påkallade.

*Departements-
chefen.*

Jag delar den i ärendet uttryckta uppfattningen, att en förlängning av den för närvarande gällande tilläggstullen å vattenmätare med en genomloppsöppning av högst 40 mm bör komma till stånd. I likhet med vad i det föregående föreslagits beträffande vissa andra tilläggstullar synes giltighetstiden lämpligen kunna bestämmas till utgången av juni 1943. Vad angår frågan om tull-

behandlingen av delar till vattenmätare torde, på av ämbetsverken anförda skäl, särskilda åtgärder härutinnan icke erfordras.

Under återopande av vad i det föregående anförts och under framhållande av att proposition i ärendet torde jämlikt § 54 riksdagsordningen kunna avlåtas utan hinder av att den för propositioners avlämnande till riksdagen i allmänhet stadgade tid gått till ända, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels besluta, att förordningen den 18 juni 1937 (nr 494) med ytterligare tillägg till gällande tulltaxa skall äga fortsatt giltighet för tiden från och med den 1 juli 1940 till och med den 30 juni 1943;

dels antaga följande förslag till ändring i den vid tulltaxeförordningen den 4 oktober 1929 (nr 316) fogade tulltaxan att träda i kraft å dag, som Kungl. Maj:t bestämmer:

		Tull för 100 kg kronor
901	Plåtar och band: ----- av annan metall, med en tjocklek av: minst 0.2 mm: ----- hamrade, bockade, kupade, med uppvikta kanter, skålformiga ämnen för patrontillverkning m. m. härunder inbegripna, försedda med hål, polerade eller på annat, förut ej angivet sätt bearbetade och ej hänförliga till nr 902; ävensom utstansade plana matsilverämnena samt kamflänsar till värme- eller kylelement N	20: —

dels ock såsom ytterligare tillägg till gällande tulltaxa besluta

att vid införsel från utlandet skall för tiden från och med den 1 maj 1940 till och med den 30 juni 1943 utöver enligt tulltaxan stadgad tull utgå tilläggstull på sätt nedan sägs:

Tulltaxe- nr	Statistiskt nr	V a r u s l a g	Tilläggstull för 100 kg kronor
ur 1065	1947	Vattenmätare med högst 40 mm genomlopps- öppning E	200: —

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställa förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Åke Hartvig.